

RIKSARKIVAREN

Norsk kulturråd
v/ Mai-Brit Gundersen

Deres ref

Vår ref.
2010/347 ANNMAL

Dato
27.01.2010

Vedtak om bevaring og kassasjon av Norsk kulturråds papirarkiver for perioden 1964 - 1994

Vi viser til innsendt bevarings- og kassasjonsplan av 05.01.2010 og befaringsplan i Norsk Kulturråds bortsetningsarkiver 16.10.2009.

Etter at det er foretatt kassasjon i henhold til de felles kassasjonsreglene for statsforvaltningen, utgjør materialet totalt 105 hyllemeter med sakarkiv, kopibøker og journaler. Med unntak av 3 hyllemeter med regnskapsrelatert materiale, som er arkivert blant fagsakene, foreslår Norsk kulturråd at hele perioden bevares for ettertiden.

Norsk kulturråd ble opprettet i 1964, året etter ble også innkjøpsordningen for litteratur innført. En rekke av Norsk kulturråds ordninger fra denne perioden, har blitt permanente ordninger, løsrevet fra Norsk kulturråd, eller nye statlige organer. Det er brukt mye skjønn i saksbehandlingen i denne perioden, og det er store variasjoner fra sak til sak. Det er derfor viktig å dokumentere denne perioden for ettertiden. Norsk kulturråd hadde en svært detaljert arkivnøkkel, som er lite egnet til kassasjon. Kassasjon av enkelte arkivkoder vil derfor innebære uforholdsmessig tidkrevende plukkassasjon.

Dette vedtaket gjelder kun for perioden 1964-1994, selv om den samme arkivnøkkel også er brukt i den neste arkivperioden. I den påfølgende arkivperioden er saksbehandlingen mer rutinepreget og forutsigbar. Riksarkivaren er derfor enig med Norsk Kulturråd at det vil være hensiktsmessig å bevare mindre fra den neste perioden og ber om at det utarbeides et utkast til bevarings- og kassasjonsplan også for denne perioden. Riksarkivaren ber videre om at Norsk Kulturråd sender inn et utkast til bevarings- og kassasjonsbestemmelser for det elektroniske sakarkivet, slik at disse kan tas i bruk etter neste periodisering.

Med hjemmel i arkivloven § 9 c og arkivforskriften § 3-21 godkjenner
Riksarkivaren herved det innsendte forslaget til bevarings- og kassasjonsregler for
Norsk Kulturråds arkiver fra perioden 1964-1994.

Med hilsen

Ivar Fønnes
riksarkivar

Anna K. Malmø-Lund
arkivar

Riksarkivaren
Pb. 4013 Ullevål stadion
0806 Oslo

Deres ref.: Vår ref.:
Deres dato: Vår dato: 20.11.2009

Bevarings- og kassasjonsplan for Norsk kulturråd 1964 – 1994

Innledning

Norsk kulturråd søker Riksarkivaren om godkjenning av bevarings- og kassasjonsplan for perioden 1964-1994. På grunn av en forestående søknad om avlevering av arkiver for denne perioden, ønsker vi en egen behandling nå, selv om vi jobber med en plan for hele organet og senere arkivperioder.

Søknaden gjelder kun papirarkiver og inkluderer disse seriene: kopibøker, journaler/journalregistre, saksarkiv etter arkivnøkkel, referansemateriale (avisutklipp). Arkivet er på ca. 105 hm hvorav saksarkivet består av brorparten; 90,6 hm. Under ordningen har det blitt foretatt vanlig kassasjon i administrasjon, personell og økonomi etter felles kassasjonsregler for statsforvaltningen.

Søknadens utgangspunkt er å foreslå mindre kassasjon i denne perioden, men heller prioritere hardere kassasjon i senere arkivperioder. Denne 30-års-perioden er Kulturrådets pioner- og oppstartstid, og dette er etter vår mening et sterkt kriterium for bevaring av hele perioden som den er.

Presentasjon av Norsk kulturråd

Norsk kulturråd ble etablert i 1965 etter lange debatter i Stortinget året før både om innhold og form på organet. Det ble lagt frem en proposisjon i oktober 1964 med påfølgende stortingsvedtak i desember. Etablering av Norsk kulturråd har vært den viktigste hendelsen i norsk kulturpolitikk, og dens utøvelse har hatt stor innflytelse på norsk kulturliv både ved å være støtte, pådriver og ved å sørge for realisering av tusenvis av gode prosjekter og ideer. Kulturrådet har hatt en relativt fri stilling, selv om mye midler er bundet opp til blant annet innkjøpsordningen for litteratur. I dag følges de samme hovedoppgaver selv om fagområder er overført/nedlagt og nye er etablert.

Norsk kulturråd har som hovedmål å stimulere det profesjonelle kunstlivet, styrke kulturvernet og gjøre kunst- og kulturverdier tilgjengelige for så mange som mulig. Rådet har helt fra starten av hatt tre hovedoppgaver:

- **Forvalte Norsk kulturfond.** Hvert år behandles et svært stort antall søknader til ulike kunst- og kulturformål. Rådet fordeler fondets midler ut fra faglig og kunstnerisk skjønn i samsvar med fondets formål. Et viktig grunnlag for rådets

forvaltning av Kulturfondet er de generelle kulturpolitiske prioriteringer som regjeringen og Stortinget fastsetter. Innenfor disse rammene avgjør Norsk kulturråd til enhver tid hvordan bruken av fondets midler skal prioriteres. Kulturrådet er i tillegg delegert forvaltningsansvaret for en del faste kulturtiltak fra Kultur- og kirkedepartementet.

- **Rådgivende organ.** Rådet uttaler seg i en rekke saker som Kultur- og kirkedepartementet og andre departementer og instanser legger fram for rådet. Rådet kan også komme med uttalelser på eget initiativ.
- **Initiativ til forsøks- og utredningsvirksomhet.** Rådet tar initiativ til forsøksprosjekter, konferanser og utredninger på felt der det ser at det er særskilt behov for dette. I tillegg til de faste arbeidsområdene har rådet egne satsingsområder, normalt med en varighet på tre år.

Dagens ansvarsområder er litteratur, musikk, billedkunst/kunsthåndverk, scenekunst, kulturvern, barn og unge, rom for kunst og andre formål.

Bevaring og kassasjonsvurdering av arkivet

Makrovurdering av organets funksjon, myndighetsutøvelse og rolle i samfunnsutviklingen

Kulturrådet er et organ underlagt Kirke- og kulturdepartementet. Kulturrådet har delegert beslutningsmyndighet ved at det selv kan ta avgjørelser og beslutninger innenfor regelverket de skal følge. Medlemmene av Kulturrådet er oppnevnt av regjeringen og Stortinget for fire år av gangen, og Rådet består hovedsakelig av representanter for norsk kunst- og kulturliv.

Hoveddelen av Norsk kulturråds fagsaker dreier seg om tilskuddsforvaltning. Etter at det fattes enkeltvedtak for søknader, vil den faglige vurderingen av søknadene gjøres av faglige utvalg, og i noen grad fattes også vedtak av utvalgene. I disse tilfellene er vedtaksmyndigheten delegert fra rådet igjen til faglig utvalg. De fleste vedtak treffes likevel av rådet. Det er normalt ikke anledning til å klage på vedtak bortsett fra ved feil i saksbehandlingen. Litteratur skiller seg ut med noen ankesaker, som igjen gir nye arkivkoder. Det var først i 1985 at samtlige fagområder fikk egne faglige utvalg.

Når det gjelder andre organer, er det nært samarbeid der det er naturlig. I kulturvernsektoren er det bl.a. nært samarbeid med Riksantikvaren på fartøyvern/bygningsvern/fredning.

Kulturrådet har hatt forskjellige satsingsområder gjennom de første 30 år. Dette har vært som følge av strømninger i samfunnet og prioriteringer fra Storting og Regjering. Man kan si at enhver arkivperiode viser hva samfunnet har vært opptatt av innenfor de enkelte sektorer, enten innenfor de klassiske feltene som litteratur, musikk, billedkunst og kulturvern eller satsinger på barn og unge, ny scenekunst eller kultur og medier. Kulturrådet har fra starten vært en pådriver innenfor kunst- og kulturfeltet og prioriterer større engangstiltak og forsøksprosjekt som faller utenfor ordinære støtteordninger.

Arkivperioden dekker Rådets første 30 år, og det viser at Kulturrådet har vært fødselshjelp for en lang rekke ordninger som siden har klart å stå på egne ben eller

fått plass i statsbudsjettet. Eksempler på dette er Rikskonsertene, Ungdommens kulturmønstring, Norsk Musikkinformasjon, Rådet for folkemusikk og dans, regionale kunstskoler, Kontoret for norsk litteratur i utlandet mv. Innenfor samisk kultur har Kulturrådet vært en sterk kraft. Dette fagfeltet ble overført til Sametinget i 1990, hvor det nå fins et eget samisk kulturråd.

Vurdering av rettigheter og plikter

Ingen av de søknadsordningene kulturrådet forvalter er rettighetsbaserte, og dette vil da ikke beskrives og vurderes.

Vurdering av innholdet i papirarkivene

Vi vil vurdere arkivene opp mot bevaringsformål som hovedsakelig går på å bevare viktig informasjon om forhold i samfunnet på et gitt tidspunkt, og som belyser samfunnsutviklingen. Vi vil også vurdere arkivene opp mot Kulturrådets funksjon og rolle i samfunnet.

Disse seriene inngår i arkivperioden/søknaden:

Kopibøker 1966-1994 – ca. 8 hm

Journaler og journalregistre 1965-1994 – ca. 6 hm

Saksarkiv etter arkivnøkkel – 90,6 hm

Referansemateriale 1964-1994 – 0,2 hm

Kopibøker, journaler og registre er gjenfinningsmidler og disse skal bevares i følge arkivforskriften. Avisutklipp er fra Norsk kulturråds gryende start og dokumenterer den sterke debatten før og etter oppstarten, og den sterke uenigheten både politisk og faglig. Dette har stor historisk verdi og belyser viktige kulturpolitiske forhold på Stortinget når Kulturrådet ble vedtatt etablert. Vi vil nå nedenfor beskrive sakarkivet.

Saksarkivet i perioden 1964-1994 utgjør en samlet enhet. Det er stort og mangfoldig og dokumenterer godt avgjørelser og vedtak som er gjort. Det dekker de første famlende år til de senere mer strømlinjeformede år hvor behandling av søknader ble mer rutine. Siden mye av arkivet er arkivert på dossiermapper, vil man kunne følge personer og institusjoner over et langt tidsrom og slik få en fin helhet og kontinuitet over søker. Arkivet dekker hele landet fra enkeltpersoner til store institusjoner. Det er likevel varierende grad av informasjon i arkivet. Noen søknader inneholder knappe beskrivelser/avslag mens andre vurderes sterkere og søker kan ha lagt med solid dokumentasjon. Mange søknader inneholder mye fotografier, det gjelder spesielt innenfor kulturvern, hvor man trolig ønsket å dokumentere det sterke behovet det var for midler til istandsetting og reparasjon mv.

Fagsakene er ordnet etter arkivkoder hvorav noen er svært spesifikke. Dette kan være i forhold til hvilket fagområde saken tilhører, men også i noen grad hva slags behandling den fikk, og i noen grad hva slags tiltak det ble søkt om. Man ser her markante forskjeller mellom de ulike fagområdene. Dersom man sammenlikner arkivmaterialet hos kulturvern og scenekunst, finner man at kulturvern har et langt mindre ensartet materiale enn scenekunst. Dette medførte at kulturvern hadde langt flere arkivkoder enn scenekunst. Innenfor litteratur følger ankesaker på innkjøpsordningene en annen saksgang enn søknader og påmeldinger til selve "ordningene". Dette siste er et eksempel på at behandlingsmåten gjorde utslag i separate arkivkoder. Dette har medført at disse sakene har forskjellige arkivkoder på

et svært detaljert nivå. Totalt sett i hele arkivperioden rommer arkivnøkkelen totalt sett omkring 1000 enkeltkoder.

Saker i arkivperioden er ordnet på arkivkode, og under hver enkelt arkivkode er saker som oftest ordnet per søker, dvs under hver arkivkode er de ordnet etter dossiérprinsippet. Det er som regel ikke skilt på hverken søknader som ble vedtatt eller avslått, eller som fikk bevilget støtte. Disse ligger ofte sammen. Noe som gjør bildet enda mer komplisert – eller interessant sett med en forskers øyne – er at siden "pakken" inneholder både avslag og tilskudd vil man kunne se endringer i prioriteringer over et langt tidsspenn. Det er ingen tvil om at svært gode søknader fikk avslag fordi budsjetttrammen var for liten.

Vi vil vise noen eksempler fra saksarkivet som viser saksarkivets innhold og gangen i saksbehandlingen. Søknader om støtte til forskjellige prosjekter er altså en viktig del av søknadsmengden. De er ikke enstypesaker; de er ofte svært forskjellige avhengig av fagfelt og søknadsperiode, de kan fortelle om en eventuell dreining/prioritering innenfor billedkunst, kulturvern eller scenekunst. Slike dossiørsaker kan dokumentere det synet man hadde på fagfeltet på gitt tidspunkt. Ut fra at disse sakene er svært forskjellige, selv på samme arkivkode, og fordi de ligger samlet i pakker på saker over så lang tid, er også evt. kassasjon samfunnsøkonomisk ulønnsomt hvis man skulle kassere i hver mappe.

Et eksempel fra klasse kl. 3 Billedkunst/kunsthåndverk viser det store innholdet en mappe kan ha. Mappen er fra en kunstforening i perioden 1968-1992, og inneholder ulike typer saker gjennom årene, både avslag og tilskudd. Det har vært søkt om midler til utstillinger, seminar, bokutgivelse, kjøp av varebil for frakt av kunst og investeringstilskudd til fast galleri. Her har man hele foreningens liv i én mappe. Hvilke prioriteringer som ble gjort belyser godt de forskjellige klima det var for midler til kulturformål på forskjellig tidspunkt. Jo eldre saker det er, jo mindre strømlinjeformete var søknadene, og jo mer skjønn ble nok benyttet.

Et annet vedtak gjelder produksjonsstøtte til et dukketeater (1991, arkivkode 423.1). Her får teatret penger fra Rådet etter tilråding fra utvalget for frie sceniske grupper.

Et eksempel fra kl. 5 Kulturvern, arkivkode 523.3, istandsetting med mer ved museer og samlinger viser søknad om støtte til ekstraordinært tiltak ved et museum i 1981. Rådet prøver først å be Veidirektoratet bevilge penger siden saken angår dem. Men selv om det ikke fører frem og styret for norske kunst og kulturhistoriske museer anbefaler tilskudd, avslår det faglige utvalg for kulturvern søknaden av økonomiske grunner. Kulturrådet sier i sitt vedtak at "innen den trange økonomiske rammen til museumstiltak var det imidlertid bare mulig å tilgodese de høyest prioriterte tiltak". Saken er godt dokumentert, og viser saksgangen før endelig vedtak. Saken viser også dilemmaet kulturminneforvaltningen var i på dette tidspunkt da det var nok av gode tiltak men knapt med penger.

Når det gjelder redundans er mange vedtak arkivert både i møter fra utvalg og rådsmøter samt i en saksmappe. De første årene var nok denne rutinen likevel ikke helt gjennomført. Litteraturfeltet skiller seg litt ut fra de andre feltene pga innkjøpsordningens karakter. Her er påmeldinger fra forlagene arkivert i dossiermapper på forlag og disse er skjematisk og inneholder informasjon om

personalia, bokas tittel og hvilken sjanger den tilhører. Men materialet utgjør en mindre mengde totalt sett, og viktigere; disse "søknadsordningene" har utviklet seg over tid. Dette er forøvrig noe av det spesielle med hele denne arkivperioden; de viser nettopp en utvikling innen fagområdene innen en periode på omkring 30 år. Innkjøpsordningene for litteratur var nettopp det som Kulturrådet startet med i 1965. Med andre ord viser denne lange tiden en helhetlig periode i utviklingen frem til dagens mer strømlinjeformede behandling. Sakene som omhandler innkjøp av litteratur vil nok tendere mer mot å være enstypesaker enn saker på de øvrige arkivkodene, men likevel er kassasjon av disse søknadene vanskelig idet de er ordnet etter dossiérprinsippet.

Imidlertid vil vi foreslå kassasjon i noen arkivkoder i saksarkivet. Det gjelder materiale med lav bevaringsverdi og som det lønner seg økonomisk å kassere. Opplysningene fins også i årsmeldinger/referater. Materialet er under fagområde litteratur i klasse 1. Det er regnskapsrelatert materiale som utgjør 3,0 hm og gjelder følgende koder:

112 – Salgsoppgjør, forskuddshonorar, refusjoner – 2,2 hm

122 - Salgsoppgjør, forskuddshonorar, refusjoner – 0,8 hm

De inneholder skjemaer oversendt fra forlagene om oppgjør av forskuddshonorar med refusjonsberegning av bøker, og svarbrev fra Kulturrådet om overføring av penger til forlagets konto for solgte bøker. Gjelder voksenlitteratur (112) og barne- og ungdomslitteratur (122).

Hele arkivet er ferdig ordnet og registrert i programmet Asta og klar gjort for avlevering. Det må bemerkes at fotografier i saksarkivet er merket med antall. Arkivet vil utvilsomt være en viktig kilde for en kulturforsker.

Konklusjon

Saksarkivet som helhet må etter vår oppfatning bevares nærmest komplett på grunn av stor kulturell og forskningsmessig verdi. Hoveddelen dokumenterer godt ulike støtteordninger til ulik tid. Vi mener det godt belyser kulturrådets rolle i samfunnet, gir informasjon om samfunnsforhold på et gitt tidspunkt og peker på endringer i kulturpolitiske prioriteringer. Mange satsingsområder har blitt videreført andre steder i kunst- og kulturlivet, og klart seg på egne ben. Ut fra det som er beskrevet mener vi at vi har dokumentert den store verdien av arkivet fra denne perioden. Når det gjelder redundans kan man nok finne vedtaksbrev både i saker og rådsreferater, men dette vil bli for ulønnsomt å skille ut.

Vi håper at Riksarkivet har nok informasjon og opplysninger for å godkjenne Norsk kulturråds bevarings- og kassasjonsplan for perioden 1964-1994.

Vennlig hilsen